

26

Strategjitë gjatë të të lexuarit

Qëllimi

Për të rritur aftësitë e tyre në të lexuar, N duhet, së pari, të njohin dhe të ushtrojnë në mënyrë të vetëdijshme dhe të qëllimshme fjalët «e vështira» ose pjesët e tekstit. Së dyti, duhet që të mprehet vetëdija e tyre për mesazhet kryesore të tekstit (për çfarë bëhet fjalë në tekst, cilat janë pikat e tij kryesore?).

kl. 3–9

30 min.

Materiali:

Tekstet aktuale nga mësimi, tregime të shkurtra, tekste faktike, libra, revista. Duhet të përgatiten materiale për 2–3 grupmosha dhe nivele të ndryshme të aftësive.

Rrjedha:

- M tregon në bazë të një ose disa shembujve se si mund të kapërcehen vështirësitë në tekst dhe se si mund të njihen pjesët kryesore të tekstit. Kjo bëhet më së miri kur M i bën vetë në mënyrë konkrete hapat e duhur dhe «mendon me zë të lartë».
- Në qendër janë dy hapa vijues, të cilët N i marrin me shkrim ose i kopjojnë nga dërrasa e zezë:
 - **Të njihen pjesët e vështira, të sqarohen dhe të kuptohen**, lexim i vetëdijshëm, lexim i përsëritur, të kërkohen vetësqarime në tekst, të shfrytëzohen si ndihmë edhe leksikonet, fjalorët dhe interneti.
 - **Identifikimi i mesazheve kryesore (çelës):** teksti të ndahet në pjesë kuptimore, të formulohen tituj për çdo pjesë a kapitull, të shënohen fjalët çelës.

- Pasi procesi të jetë krejt i qartë për të gjithë, N marrin tekste të ndryshme (sipas moshës dhe niveleve të diferencuara) dhe ushtrojnë në mënyrë të pavarur njohjen e mesazheve kryesore të një teksti të dhënë, në bazë të dy pikave të mësipërme. Kjo mund të bëhet nëpërmjet punës individuale ose me partner.
- Së fundmi, vijon një shkëmbim i shkurtër për përvojat me këtë procedurë.

Vërejtje:

- Vetëkuptohet që ushtrimet e këtij lloji duhet të zhvillohen disa herë, duke u përdorur tekste të ndryshme.
- Ushtrimet nr. 25–27 janë të lidhura ngushtë mes tyre dhe duhet edhe N t'u paraqiten në këtë kontekst dhe të ushtrohen me to.
- Hapat e përshkruar më sipër, së bashku me hapat tek nr. 25 dhe 27, mund të shënohen në një fletë pune, me titull «Strategjitë e leximit».
- Strategjitë dhe udhëzimet për evidentimin e mesazheve çelës mund të gjenden edhe në broshurën «Dhënia e strategjive dhe teknikave mësimore në MGJP» (Fletorja 5 e serisë «Nxitje didaktike për MGJP»; krahaso aty nr. 9 «Të nënvizohet më e rëndësishmja në një tekst».

27

Strategjitë pas të të lexuarit

Qëllimi

N duhet të mësojnë, së pari, se si mund të përmbledhin tekstet në përfundim të të lexuarit. Në varësi të llojit të tekstit janë të dobishme forma të ndryshme. Ata, së dyti, duhet të mësojnë dhe të ushtrojnë, se si mund të formojnë një opinion të pavarur mbi cilësinë e tekstit dhe të mund edhe ta arsyetojnë këtë.

kl. 3–9

30 min.

Materiali:

Tekstet aktuale nga mësimi, tregime të shkurtra, tekste faktike, libra, revista. Duhet të përgatiten materiale për 2–3 grupmosha dhe nivele të ndryshme të aftësive.

Rrjedha:

- M sqaron dhe tregon se si mund të përmbledhen përmbajtjet në mënyra dhe forma të ndryshme. Kjo duhet të bëhet në bazë të teksteve të ndryshme (tekste për 2–3 nivele të kërkesave në 2–3 lloje të teksteve, për shembull, me tekst faktik, tekst historik). Pastaj, së bashku me klasën, do të diskutohet dhe ushtrohet vlerësimi dhe arsyetimi i mendimit personal për një tekst.
- Për punën e mëvonshme vlejnë këta hapa, të cilët N i marrin me shkrim ose i kopjojnë nga dërrasa e zezë, pasi të sigurohet se ata e kanë kuptuar atë:
 - **Të përmbledhet përmbajtja:** varësisht nga teksti janë të dobishme forma të ndryshme, për shembull: tabela, lista kronologjike/afati kohor, luajtja e roleve, ritregimi, paraqitja grafike etj.
 - **Tekstet të vlerësohen:** pas leximit duhet që pyetjet të diskutohen dhe të jepen përgjigjet në këtë formë: A të ka pëlqyer teksti? Çfarë gjëje interesante gjete në të? Çfarë ishte e re për ty? Cili është mendimi yt mbi përmbajtjen e tekstit? Kujt mund t'ia rekomandosh tekstin?
- Pasi që të gjithë ta kenë kuptuar procedurën, N marrin tekste të ndryshme (sipas moshës dhe niveleve të diferencuara) dhe ushtrohen për të përmbledhur dhe formuluar një gjykim të arsyetuar në bazë të dy pikave të mësipërme. Kjo mund të bëhet nëpërmjet punës individuale ose me partner.